

ОПИСИВАЊЕ (ДЕСКРИПЦИЈА)

Описивањем се приказују углавном спољашње особине предмета, бића, пејзажа, портрета и других садржаја. Овим обликом изражавања утиче се на развој визуелне културе ученика, посебно на развој посматрачких способности. Ученици млађих разреда немају довољно развијено осматрачко искуство, те виде ствари у глобалу и појединостима које обично теже диференцирању на главне и споредне. Зато је потребно систематским вежбама описивања развијати посматрачке способности ученика – смисао за посматрање, анализу и потом синтезу посматраног предмета.

Према учешћу чула, опис може бити: визуелни (посматрачки), аудитивни (слушање), ольфактивни (мирис), гутативни (укус) и тактични (додир). Углавном, у млађим разредима се бавимо визуелним описима, а у оквиру њих делимично могу да учествују и други облици. У жељи да тај опис буде што лепши, он се приближава књижевном изражавању, па ту врсту описа називамо књижевноуметнички опис, за разлику од наученог, научно-популарног, техничког и друге врсте описа.

С обзиром на позицију описивача, могуће су следеће врсте описа:

- Субјективни опис (емоционално обојен, лични, иморесионистички),
- Објективни опис (објективно-посматрачки, аналитичко-синтетички, стваран),
- Реалистички опис (потпуно веран предмету описивања, с лепим и ружним особинама предмета који описује),
- Романтични опис (китњаст, препун лепих израза).

Према нивоу креативности опис може бити:

- Репродуктивни опис (верно, фотографско описивање),
- Продуктивни опис (стваралачки опис, у машти описивача надграђен опис, књижевни).

По предмету описивања, опис може бити:

- Опис природе и пејзажа,
- Опис портрета или личности,
- Опис затвореног простора – ентеријер,
- Опис отвореног простора – екстеријер,
- Опис предмета,
- Опис бића,
- Опис слика,
- Опис природних појава,
- Опис сложенијих односа, предметима, бићима и појавама.

За час описивања битно је следеће: посматрање, уочавање појединости, анализа (разлагање целине), упоређивање чињеница, откривање међусобних односа, а на крају је обавезна синтеза, односно успостављање целине описивања. То потврђује и следећа методичка структура часа описивања:

- Припремни разговор;
- Најава наставне јединице;
- Посматрање - колективни рад;
- Уочавање појединости и њихова анализа;
- Упоредивање појединости;
- Асоцијација по сличности или супротности;
- Уочавање односа и релација;
- Индивидуално описивање ученика – синтеза;
- Самостални и стваралачки рад ученика.

ИЗВЕШТАВАЊЕ

Извештавањем се на једноставан, јасан и објективан начин говори, извештава о неком догађају. Извештавање је лишено субјективног, емоционалног и имагинарног. Извештач је обавезан да тачно региструје неки догађај, да тачно пренесе податке, без личног коментара. То је увођење ученика у новинско извештавање. Вест мора бити кратка, јасна, тачна, прецизна и мора одговорити на следећа питања: шта се догодило, ко су учесници догађаја, где се догодило, када се догодило и како се догодило.

Предмет извештавања може бити школа, улица, шира друштвена средина, спортски догађај, друштвени догађај, догађај из свакодневног живота, радио и телевизија, биоскоп итд. Извештач мора да реагује брзо, прикупи податке, да их провери и да напише вест или извештај.

ЛИТЕРАТУРА

Милатовић, В. (2011). *Методика наставе српског језика и књижевности у разредној настави*. Београд: Учитељски факултет.

Илић, П. (2003). *Српски језик и књижевности у наставној теорији и пракси*. Нови Сад: Змај.